

De meest kenmerkende bodem voor Nederland: De veldpodzol

Marthijn Sonneveld

Veldpodzolen nemen een groot deel van het oppervlak in het Pleistocene deel van Nederland in beslag. Volgens “De Nederlandse bodem in kleur” gaat het om ruim 400.000 ha. Het zijn hydromorfe humuspodzolen, op bodemkaarten te herkennen aan de code Hn. Veel van deze bodems zijn ontgonnen tussen 1850 en 1950, maar in enkele gebieden vinden we nog de ‘oorspronkelijke’ heidevelden. De bodems, over het algemeen ontwikkeld in dekzand, worden nu veelal gebruikt voor grasland en snijmais. In het buitenland wordt het natte karakter van deze podzolen ook door de naamgeving onderstreept. In het Duits heten deze bodems Gley-Podzols, in het Engels: Typical gley-podzols. In Soil Taxonomy is de naam een stuk ingewikkelder: Sandy, siliceous, mesic Typic Haplaquod (H. De Bakker, Major soils and soil regions in the Netherlands).

Een groot verschil met de xeromorfe humuspodzolen is het feit dat een duidelijk ontwikkelde uitspoelinghorizont vaak ontbreekt. Verder ontbreken de ijzerhuidjes op de zandkorrels direct onder B-horizont. De naam veld wordt aangetroffen ten noorden van de grote rivieren op heidevelden. Ze zijn vroeger gebruikt als weidegronden voor de schapen en het steken van plaggen voor de schaapskooien. Ze liggen veelal naast de bouwlanden (essen, enken)

Veel van de in gebruik zijnde veldpodzolen kunnen tegenwoordig amper meer als ‘arm’ worden gekenschetst. Door veelal overvloedige bemesting met kunstmest en dierlijke mest zijn de meeste veldpodzolen sterk verrijkt in nutriënten. Tegenwoordig zien we op enkele plaatsen dat de verrijkte bovengrond weer wordt afgegraven om weer nieuwe en schrale natuur te krijgen.

Kenmerkend voor veel veldpodzolen, met name in het noorden van Nederland, is dat ze getuigen van de enorme landgebruiksveranderingen in het (recente) verleden. Eerst een uitvoerig gebruik als heidevelden. Vervolgens in cultuur gebracht voor de landbouw door cultuurtechnische ingrepen. En tegenwoordig, ingrepen om de arme omstandigheden weer terug te krijgen.¹

¹ Met dank aan Gert Peek voor het fotomateriaal

